

PREHLAD VYBRANÝCH ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

za obdobie február 2011

IV. senát

Nálezy:

spisová značka	IV. ÚS 60/2010
sudca spravodajca	Ľudmila Gajdošíková
druh konania	čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – vyhovené
dátum rozhodnutia	20. januára 2011
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľ namietal porušenie označených základných práv uznesením najvyššieho súdu z 21. mája 2008, ktorým najvyšší súd rozhodol o zamietnutí návrhu Slovenskej republiky – M. na vstup do konania ako vedľajšieho účastníka na strane žalovaného.
ratio decidendi	<p>Právny záujem na výsledku konania ako podmienka možnosti vstupu do konania v pozícii vedľajšieho účastníka konania na strane niektorého z účastníkov konania nie je v Občianskom súdnom poriadku bližšie definovaný, t. j. zákonodarca ponechal na úvahu súdu, ako bude tento pojem v jednotlivých individuálne určených prípadoch vykladať a aplikovať. Úvaha súdu pri interpretácii tohto pojmu nie je ale neobmedzená, musí totiž rešpektovať podstatu a zmysel vedľajšieho účastníctva v kontexte s obsahom a rozsahom ústavou garantovaného základného práva na súdnu ochranu (čl. 46 a nasl. ústavy) a tiež práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v spojení s ústavnými princípmi.</p> <p>Vychádzajúc z obsahu a rozsahu ochrany základného práva na súdnu ochranu formulovaných v doterajšej judikatúre ústavného súdu a prihliadnuc aj na doterajšiu judikatúru všeobecných súdov možno právny záujem na výsledku konania definovať v spojení s podstatou a zmyslom inštitútu vedľajšieho účastníctva, ktorým je posilnenie postavenia účastníka, na ktorého strane vedľajší účastník do konania vstupuje, za podmienky, že objektívne existuje relevantný dôvod, z ktorého možno vyvodit', že aj vedľajší účastník má na výsledku sporu právny záujem. O právny záujem ide spravidla vtedy, ak rozhodnutím vo veci môže byť dotknuté právne postavenie vedľajšieho účastníka/jeho práva a povinnosti vyplývajúce z hmotného práva. Pritom § 93 ods. 1 OSP, od ktorého sa právo fyzickej osoby alebo právnickej osoby, či iného právneho subjektu na jeho vstup do konania ako vedľajšieho účastníka odvíja, nepodmieňuje predpoklad na úspešné uplatnenie tohto práva, t. j. vstupu do konania v postavení vedľajšieho účastníka, len existenciou právneho záujmu na výroku rozhodnutia v predmetnej právnej veci, ale existenciou akéhokoľvek právneho záujmu, t. j. aj právneho záujmu na skutkových a právnych záveroch, na ktorých je rozhodnutie v predmetnej veci založené, teda na celkovom výsledku konania. Z tohto dôvodu právny záujem vedľajšieho účastníka na výsledku konania nemožno spájať len s tým, že vedľajší účastník bude dotknutý výrokom rozhodnutia, ale aj zisťovaním skutkového a právneho stavu, od ktorého závisí výsledok konania. Pri posudzovaní dôvodnosti návrhu na vstup vedľajšieho účastníka do konania na strane jedného z účastníkov je bez právneho významu, a nemôže byť preto ani</p>

predmetom zisťovania skutočnosť, či účastník konania, na stranu ktorého vedľajší účastník vstupuje, splňa všetky predpoklady na úspešné uplatnenie svojich práv. Takémuto vymedzeniu právneho záujmu korešpondujú aj právne názory najvyššieho súdu vyjadrené v rozhodnutiach vydaných v konaniach (sp. zn. 3 Obo 28/2010, sp. zn. 4 Obo 44/2010, sp. zn. 1 Obdo V 18/2008, sp. zn. 4 Obo 2/2007) súvisiacich s konaním sp. zn. 3 Obo 2/2007. Aj na ich základe možno formulovať záver, že reštriktívna interpretácia pojmu „právny záujem“ v aplikačnej praxi nezodpovedá materiálne chápanej podstate ochrany základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie, a teda je z ústavného hľadiska neakceptovateľná.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti namieta, že boli porušené ním označené práva uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 3 Obo 2/2007 z 21. mája 2008 tým, že najvyšší súd zamietol jeho návrh na jeho vstup do konania ako vedľajšieho účastníka na strane žalovaného, hoci podľa jeho názoru dostatočne preukázal svoj právny záujem, a to tým, že ako vlastník 51 % akcií obchodnej spoločnosti T., a. s., má ako riadny akcionár tejto spoločnosti v súlade s § 155 a § 178 Obchodného zákonníka právo podieľať sa na zisku tejto spoločnosti na základe rozhodnutia o rozdelení a vyplatení jej zisku akcionárom vo forme dividend.

...

Je preukázané, že na všeobecných súdoch sa vedie viac ako 20 súdnych sporov (právny zástupca sťažovateľa vo svojom prípise z 20. decembra 2010 uviedol a označil 17 konaní) v obdobných a súvisiacich veciach, v ktorých si sťažovateľ uplatnil svoje právo na vedľajšie účastníctvo. Pritom z 9 konaní, v ktorých najvyšší súd rozhodoval o vedľajšom účastníctve (strana 23) okrem napadnutého konania sp. zn. 3 Obo 2/2007, štyri ďalšie konania vedené na najvyššom súde mali rovnaký predmet konania ako malo konanie sp. zn. 3 Obo 2/2007 – rozhodovanie o náhrade škody s príslušenstvom. Najvyšší súd pripustil vedľajšie účastníctvo sťažovateľa v štyroch z týchto konaní, v jednom prípade návrhu nevyhovol a vstup sťažovateľa ako vedľajšieho účastníka do konania nepripustil (vrátane konania sp. zn. 3 Obo 2/2007).

Posúdenie toho, či ide o relevantný právny záujem sťažovateľa byť vedľajším účastníkom v uvedených konaniach, je vecou konajúceho súdu. Podľa názoru ústavného súdu však nemožno prehliadnúť počet konaní označených sťažovateľom s rovnakým alebo súvisiacim predmetom konania, z ktorých zjavne vyplýva, že vec/otázka, od ktorej sa odvíjajú označené konania, nie je ešte po právnej stránke uzavretá.

Práve z tohto dôvodu, ako aj z dôvodu, že ide o problematiku, ktorá sa rieši prostredníctvom viacerých súdnych konaní, a vzhľadom na predmet sporu je aj vo verejnom záujme, aby sa umožnila účasť na tomto konaní všetkým právnym subjektom, ktoré disponujú relevantnými informáciami na vyriešenie tohto problému.

Ústavný súd dospel k záveru, že sťažovateľ preukázal dostatočným spôsobom svoj právny záujem na výsledku konania vedeného pod sp. zn. 3 Obo 2/2007, ktorý založil na ústavne akceptovateľných argumentoch na prezentovanie svojho záujmu na výsledku konania a opodstatnenosť jeho účasti v označenom konaní v pozícii vedľajšieho účastníka konania.

Najvyšší súd sa pri odôvodnení svojho rozhodnutia obmedzil len na odvolanie sa na nález ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 159/07 a reagoval len na riešenie otázky určenia vlastníctva akcií spoločnosti T., a. s., ako predbežnej otázky, čím síce reagoval na argument zásadného významu pre sťažovateľa z hľadiska jeho pozície ako vedľajšieho účastníka konania, ale neuviedol dôvody, prečo neakceptoval ďalšie argumenty predložené sťažovateľom, ktorými preukázal svoj právny záujem, prečo chce vstúpiť do označeného konania a byť vedľajším účastníkom na strane žalovaného. Pritom najvyššiemu súdu muselo byť zrejmé, o akú vec ide, a tiež že súvisí s ďalšími konaniami vedenými najvyšším súdom, v ktorých sa taktiež rozhodovalo o pripustení vstupu sťažovateľa do týchto konaní ako vedľajšieho účastníka konania. Ústavný súd nielen z týchto dôvodov, ale aj z dôvodu, že takéto odôvodnenie rozhodnutia najvyššieho súdu je založené na reštriktívnom prístupe k možnosti uplatnenia ústavnoprocených práv „tretích osôb“ v postavení vedľajšieho účastníka konania a na v zásade formálnom a ústavne nekonformnom výklade pojmu „právny záujem na výsledku konania“ popierajúcim princíp spravodlivosti, rozhodol, že najvyšší súd svojím uznesením sp. zn. 3 Obo 2/2007 z 21. mája 2008 porušil základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1

	ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESELP a iných súdov	judikatúra Ústavného súdu Českej republiky (III. ÚS 457/03, I. ÚS 553/03, III. ÚS 63/05, I. ÚS 1384/10)

Nálezy – priet'ahy v konaní:

spisová značka	IV. ÚS 127/2010
sudca spravodajca	Ludmila Gajdošíková
druh konania	čl. 127 konanie o s'ťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – vyhovené
dátum rozhodnutia	20. januára 2011
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky
skutkový stav a základné fakty	S'ťažovateľka namietala porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov postupom okresného súdu v konaní o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Konanie začalo v roku 2004.
ratio decidendi	<p>1. Pokiaľ ide o prvé kritérium, predmetom konania pred okresným súdom bolo rozhodovanie o návrhu na vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Po právnej stránke ide o štandardnú vec patriacu do rozhodovacej agendy všeobecných súdov. Zo skutočností uvedených s'ťažovateľkou a ani z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd nezistil žiadnu takú okolnosť, ktorá by odôvodňovala záver o právnej zložitosti veci. Vo vzťahu k faktickej zložitosti veci ústavný súd pripustil, že vec vykazuje znaky faktickej zložitosti, keďže vyžaduje uskutočniť časovo náročné dokazovanie, pretože je potrebné zistiť nielen okruh vecí patriacich do zaniknutého BSM účastníkov konania, ale aj ich hodnotu ku dňu jeho zániku. Faktická zložitosť veci bola v tomto konaní vyvolaná počtom a povahou vecí tvoriacich predmet BSM, súhlasným alebo nesúhlasným stanoviskom účastníkov konania k veciam, ktoré majú tvoriť predmet BSM, inými vyjadreniami a výpoveďami účastníkov, svedkov a znalcov a tiež zaobstaraním a vyhodnotením listinných dôkazov. Na tomto základe ústavný súd dospel k záveru, že faktická zložitosť veci má podiel na celkovej dĺžke namietaného konania. Podľa názoru ústavného súdu ňou však nemožno ospravedlniť celkovú dĺžku namietaného konania. Navyše, metodika postupu všeobecných súdov vo veciach vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva manželov je dostatočne jasná a podporená stabilizovanou judikatúrou, preto pri sústredenom postupe súdu v posudzovanom konaní bolo možné vo veci rozhodnúť bez zbytočných priet'ahov.</p> <p>2. Ďalším kritériom, ktoré ústavný súd uplatnil pri hodnotení doterajšieho priebehu napadnutého konania, bolo správanie s'ťažovateľky ako účastníčky konania. Ústavný súd predovšetkým pripúšťa, že procesné úkony, ktoré v doterajšom priebehu napadnutého konania urobila s'ťažovateľka objektívne vplývali na priebeh a dĺžku namietaného konania, keďže vo veci konajúci okresný súd sa s týmito návrhmi s'ťažovateľky musel zaoberať. Ústavný súd je toho názoru, že zistené skutočnosti vyplývajúce zo správania s'ťažovateľky v konaní, nie sú také, ktoré by významne ovplyvnili celkovú dĺžku konania neprimeraným spôsobom. Ústavný súd ich však zohľadnil pri rozhodovaní o finančnom zadosťučinení.</p> <p>3. Postup okresného súdu v označenom konaní hodnotí ústavný súd ako taký, ktorému chýbala efektívnosť a účelnosť úkonov a ktorý v konečnom dôsledku nesmeroval k odstráneniu právnej neistoty s'ťažovateľky a prispel k doterajšej dĺžke namietaného konania. Vzhľadom na uvedené ústavný súd rozhodol, že v období od doručenia návrhu 7. decembra 2004 do 30. decembra 2009 došlo v namietanom konaní k zbytočným priet'ahom spôsobeným neefektívnou a nesústredenou činnosťou okresného súdu, a tým aj k porušeniu základného práva s'ťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.</p>

	<p>Keďže v čase rozhodovania ústavného súdu už bolo konanie vo veci sťažovateľky právoplatne skončené, ústavný súd neprikázal okresnému súdu konať v tejto veci bez zbytočných prieťahov.</p> <p>Ústavný súd považoval za odôvodnené priznať sumu 1 000 € ako finančné zadost'učinenie</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov	***

spisová značka	IV. ÚS 265/2010
sudca spravodajca	Ján Luby
druh konania	čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – vyhovené
dátum rozhodnutia	31. januára 2011
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľ namietal porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov postupom okresného súdu v konaní o žalobe „na porušenie práva ochrany listového tajomstva“ proti S., a. s., C. B. a C., ktorou sa domáhal priznania majetkovej ujmy v sume 300 000 Sk, ktorú neskôr rozšíril na 5 000 000 Sk. Konanie začalo v roku 2002.</p>
ratio decidendi	<p>1. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitost' veci, ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ podal na okresnom súde „žalobu na porušenie práva ochrany listového tajomstva“ proti S., a. s., C. B. a C., ktorou sa domáhal priznania majetkovej ujmy v sume 300 000 Sk, ktorú neskôr rozšíril na 5 000 000 Sk. Predseda okresného súdu označil predmetné konanie za skutkovo i právne náročné, pričom poukázal na skutočnosť, že «predmetom sporu je nárok sťažovateľa, ktorý netvorí „obvyklú (bežnú) agendu“ v rozhodovacej činnosti súdu». Podľa ústavného súdu nemožno v plnom rozsahu akceptovať tento názor, pretože o eventuálnej faktickej zložitosti tohto sporu nebolo možné dosiaľ hovoriť s ohľadom na časové obdobie (takmer 9 rokov), ktoré uplynulo o podania žaloby až dosiaľ, keďže konanie je stále iba v štádiu rozhodovania o poplatkovej povinnosti a meritom veci sa okresný súd ešte vôbec nezaoberal.</p> <p>2. Správanie účastníka konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v napadnutom konaní pred okresným súdom došlo k zbytočným prieťahom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd konštatuje, že činnost' okresného súdu bola poznamenaná aj rozhodovaním o procesných návrhoch sťažovateľa a využívaním jeho práva podávať opravné prostriedky v konaní pred okresným súdom.</p> <p>Sťažovateľ realizoval svoje (predovšetkým) procesné oprávnenia, na ktoré mal ako účastník konania „zákonný“ nárok, avšak tieto nepochybne výrazným spôsobom prispeli k doterajšej dĺžke konania, čo ústavný súd zohľadnil pri rozhodovaní o priznaní finančného zadost'učinenia.</p> <p>3. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu označených práv sťažovateľa, bol postup samotného okresného súdu.</p> <p>Ústavný súd ďalej konštatuje, že napadnuté konanie nie je ani po takmer 9 rokoch od jeho začatia právoplatne skončené a stále sa nachádza v štádiu rozhodovania o výške súdneho poplatku a jeho úhrade (doplatení) sťažovateľom. Je potrebné poznamenať, že v tomto časovom úseku je zahrnuté aj obdobie od 1. augusta 2005, keď bolo konanie právoplatne zastavené z dôvodu nezaplatenia súdneho poplatku, do 13. marca 2007, keď bol okresnému súdu vrátený spis z krajského súdu potom, keď bolo ústavným súdom zrušené jeho potvrdzujúce uznesenie sp. zn. 1 Co 63/05 z 31. mája 2005 o zastavení konania.</p> <p>Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že postup okresného súdu s prihliadnutím na doterajšiu dobu konania (takmer 9 rokov) a predovšetkým na jeho</p>

	neefektívnu a nesústredenú činnosť, ako aj na uvedené obdobia nečinnosti nemožno považovať za ústavne akceptovateľný vo vzťahu k základnému právu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy ani za primeraný vo vzťahu k právu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd preto dospel k záveru, že uvedené práva sťažovateľa boli porušené. Ústavný súd považoval priznanie sumy 1 500 € sťažovateľovi za primerané finančné zadosťučinenie.
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EŠLP a iných súdov	***

spisová značka	IV. ÚS 405/2010
sudca spravodajca	Ľudmila Gajdošíková
druh konania	čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – vyhovené
dátum rozhodnutia	31. januára 2011
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľka namietala porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov postupom okresného súdu v trestnom konaní, ktoré začalo v roku 2006.
ratio decidendi	So zreteľom na doterajší priebeh napadnutého konania, ktoré dosiaľ nebolo právoplatne skončené ani po 4 a pol roku od jeho začatia, pričom z tejto doby okresný súd vykazuje takmer dva roky nečinnosti v období po zrušení jeho rozsudku odvolacím súdom, t. j. od 5. októbra 2007 do 6. augusta 2009, bez ústavne akceptovateľných dôvodov, ale aj ďalšie kratšie obdobia neefektívnej činnosti v rámci procesu zabezpečovania dôkazov v období po 21. septembri 2009, ako aj neefektívne nariadovanie niektorých pojednávaní po 31. máji 2010, ústavný súd uzavrel, že v konaní okresného súdu došlo k zbytočným prieťahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd považoval za odôvodnené priznať sťažovateľke sumu 2 500 € ako primerané finančné zadosťučinenie.
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EŠLP a iných súdov	***

Spracovala : JUDr. Zuzana Gajdošová

Upozornenie :

Prehľad vybraných rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „prehľad“) je neoficiálnym dokumentom, ktorý slúži výlučne na informovanie o rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Prehľad zostavuje Analytické oddelenie Odboru súdnych poradcov a súdnej agendy Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky z rozhodnutí ústavného súdu, písomne vyhotovených a odoslaných účastníkom konania v danom období. Prehľad nezaväzuje ústavný súd a nenahrádza jednotlivé rozhodnutia ústavného súdu, z ktorých bol zostavený.